

VISSZHANG

Vita Sándor erdélyi képviselő parlamenti beszédéből: „Az első feladat egy olyan új embertípus uralomrajuttatása, aki kiművelt és tájékozott, vállalkozó és aktív, szociális érzelmű és lélekben szabad, felelősségvállaló és áldozatos lelkű. Ebből kell az új magyar elitnek kialakulnia és egy új közösségi erkölcs kell hogy ezt az elitet egy nagy szolidaritásba összekapcsolja.“

*

A beszéd további részeiből: „Ez az embertípus nem új a magyar életben. Nem az olaszoktól és nem a németektől kell átvennünk, hiszen egész multunk az egyéni helytállás, vállalkozókedv, fantázia, akarat, eszmékhez való hűség és hősiesség hosszú láncolata. Ilyen embertípus volt egy évezreden át a magyar katona, de ebből az embertípusból választódtak ki a szellem magyar hősei is, akik sokszor magukra hagyatva, megtagadva, sőt nem egyszer üldözve vívták reménytelennek tetsző küzdelmüket a nemzet felemeléséért. Példákra hivatkozom. Misztóftalusi Kiss Miklós, kora legnagyobb könyvnyomtatója, aki amikor az erdélyiek nem adják meg neki a biblia magyar kinyomtatásához szükséges segítséget, nekifog egyedül: — Hozzáfogok én, szegénylegény lévén, és megmutatom, hogy egy szegénylegénynek szives devociója többet ér, mint egy országnak immelámmal való igyekezete. — Vagy idézem Apáczai Cseri Jánost, aki ugyanazt a hősi emberideált állította fel maga elé, mint Mussólini. Magára hagyatva, sőt üldözve harcol a tervszerű magyar nemzetnevelésért és azt mondja: — Ha melyedben vagyok még elevenség, ha szivedben virtusnak csak szikrája is vagyok, távol legyen tőled minden lágy könnyű kényes dolog, keményeket keress, kősziklákon havasokon járj-kelj. — Vagy idézhetném Körösi Csoma Sándort, aki egy könnyű bottal egymagában indul el Nagyenyedről Ázsiába, felfedezni a magyarság ősi hazáját. Úgy érzem, nekünk csupán történelmi hagyományunkhoz kell visszamenni és azoknak felelevenítésével kell a magyar nevelés nagy problémáját megoldani.“

*

Vita Sándor konklúziója: „Szabad, individualista, harcos nép voltunk, tele mély jogérzékkel és fogékonysággal a kultúra iránt. Ezeket a nemzeti sajátságainkat kell politikánkkal is szem előtt tartanunk és az új Európa számára mint építő tényezőt felajánlanunk.“